Lietas Nr.C34034615

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Liepājā 2015.gada 20.oktobrī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.VĪVA
tiesneses Z.ZAICEVA un L.VĒBERE
ar tiesas sēdes sekretāri L.JANKĒVICU

izskatīja atklātā tiesas sēdē sakarā ar /pers. A/ pilnvarotās personas /pers. B/ apelācijas sūdzību par Saldus rajona tiesas 2015.gada 5.maija spriedumu civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA "Berivs" par darba devēja uzteikumu atzīšanu par prettiesiskiem, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas samaksu par darba piespiedu kavējuma laiku un morālā kaitējumu atlīdzību.

Civillietu tiesas kolēģija tiesas sēdē

k o n s t a t ē j a :

2015.gada 3.martā /pers. A/ cēlis Saldus rajona tiesā prasību pret SIA "Berivs", lūdzot atzīt par spēkā neesošu atbildētājas 2015.gada 27.janvāra darba līguma Nr.302 uzteikumu no tā izdošanas brīža un atjaunot prasītāju darbā par virpotāju – atslēdznieku, atzīt par spēkā neesošu atbildētājas 2015.gada 6.februāra darba līguma Nr.302 uzteikumu Nr.08 no tā izdošanas brīža un atjaunot prasītāju darbā par virpotāju – atslēdznieku, piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku 25 EUR par katru darba dienu līdz sprieduma pilnīgai izpildei, piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam morālo kompensāciju 1000 EUR apmērā, noteikt, ka spriedums par prasības apmierināšanu izpildāms nekavējoties, atbrīvot prasītāju no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Prasība pamatota ar Darba likuma 9., 28.panta astoto daļu, 75., 81., 101.panta ceturto daļu, 102., 122., 124.-127.pantu un Civilprocesa likuma 26.panta otro daļu 43.panta pirmās daļas 1.punktu, 127.panta pirmo daļu, 128.pantu.

Ar Saldus rajona tiesas 2015.gada 5.maija spriedumu prasība apmierināta daļēji - atzīts par spēkā neesošu 2015.gada 6.februāra SIA "Berivs" darba līguma uzteikums Nr.08, /pers. A/ atjaunots darbā SIA "Berivs" par virpotāju - atslēdznieku, no SIA "Berivs" par labu /pers. A/ piedzīta vidējā izpeļņa par darba piespiedu kavējumu 1097,60 EUR, pārējā daļā prasība par vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējumu piedziņu, 2015.gada 27.janvāra darba līguma uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atlīdzības par morālā kaitējuma piedziņu noraidīta. No atbildētājas valsts labā piedzīti tiesas izdevumi - valsts nodeva 235,78 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,83 EUR. Noteikts, ka spriedums daļā par darba samaksas piedziņu un atjaunošanu darbā ir izpildāms nekavējoties.

Tiesa secinājusi, ka prasītājs nokavējis darba līguma 2015.gada 27.janvāra uzteikuma, kas pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, apstrīdēšanas termiņu. Bez tam, atbildētāja uz uzteikumā minētājiem pamatiem darba tiesiskās attiecības ar prasītāju nav izbeigusi. 2015.gada 6.februārī prasītājam darba līgums uzteikts uz citiem pamatiem, proti, Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu – darbinieks bez attaisnojoša iemesla būtiski pārkāpis darba līgumu vai noteikto darba kārtību.

Darba devējs nav ievērojis Darba likuma 101.panta prasības, jo nav pieprasījis no darbinieka rakstveida paskaidrojumu. Darba līguma uzteikums neatbilst Darba likuma 102.panta prasībām, jo tajā nav norādīti apstākļi, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā, nav fiksēta darbinieka neierašanās darbā nākamajā darba dienā pēc pārkāpumam 9.februārī. Darba devējs nav pildījis arī Darba likuma 101.panta otrajā daļā noteikto pienākumu - nav izvērtējis pārkāpuma smagumu, apstākļus, kādos tas izdarīts, kā arī darbinieka personiskās īpašības un līdzšinējo darbu.

Tiesa novērtējusi, ka pušu starpā pastāvošais strīds izriet no darba tiesiskajām attiecībām, līdz ar ko ir pakļauts Darba likumā paredzētajam tiesiskajam regulējumam, un atzinusi, ka netiek konstatēts Darba likuma 29.pantā paredzētais atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpums, tāpēc prasība daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 1000 EUR piedziņu ir noraidīta.

Prasītājs/pers. A/ iesniedzis apelācijas sūdzību par Saldus rajona tiesas 2015.gada 5.maija spriedumu, pārsūdzot to daļā ar kuru noraidīta prasītāja prasība par morālā kaitējuma atlīdzību, lūdzot piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam morālo kompensāciju 1000 EUR apmērā. Norāda, ka tiesa, noraidot prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, nav ievērojusi materiālo un procesuālo tiesību normu nosacījumus. Pirmās instances tiesas sēdē nopratinātie liecinieki liecinājuši par faktu, ka 2015.gada 6.februārī kopā ar prasītāju darba laikā lietojuši alkoholiskos dzērienus, kā rezultātā lieciniekiem piemērots disciplinārsods – rājiens, bet prasītājam piemērots disciplinārsods – atlaišana no darba. Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē iesniedzis dokumentus par izteikto rājienu lieciniekiem.

Līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka atbildētāja rīkojusies nevienlīdzīgi, jo pie vienādiem apstākļiem prasītājam piemērojusi smagāku sodu, nekā pārējām personām. Tā kā darba devējs radījis darbiniekam nelabvēlīgas sekas, atbrīvojot viņu no darba, atbildētājai ir pienākums maksāt atlīdzību par morālo kaitējumu.

Novērtējot lietā esošos pierādījumus, pušu paskaidrojumus un apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ prasība par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu ir noraidāma.

Saldus rajona tiesas 2015.gada 5.maija spriedums daļā ar kuru apmierināta prasība par darba līguma 2015.gada 6.februāra uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā par virpotāju – atslēdznieku, vidējās izpeļņas piedziņu – piedzīta vidējā izpeļņa par darba piespiedu kavējumu 1097,60 EUR apmērā, un daļā ar kuru prasītāja prasība par vidējās izpeļņas piedziņu, darba līguma 2015.gada 27.janvāra uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā noraidīta, nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā 2015.gada 7.jūlijā.

Konkrētā lietā pastāv strīds par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu. Šo prasību /pers. A/ balsta uz diviem argumentiem: 1) atbildētājas prettiesiskā rīcība, nepamatoti uzsakot darba līgumu, prasītājam radījusi psihoemocionālus pārdzīvojumus, kā rezultātā viņam vērojama nervozitāte, bezmiegs. Zaudējot ienākumus, ģimene, jo īpaši lauku apvidū, paliek bez iztikas līdzekļiem. Prasītājs ilgstoši strādājis pie atbildētājas un apzinīgi veicis darba pienākumus, iepriekš nav disciplināri sodīts, tādēļ vainošana jebkāda pārkāpuma izdarīšanā radījusi smagas psiholoģiskas sekas; 2) atbildētāja pārkāpusi Darba likuma 29.panta astotās daļas noteikumus par atšķirīgas attieksmes aizliegumu, kas rada nelabvēlīgas sekas darbiniekam. Apelācijas sūdzībā

papildus norādīts, ka atbildētājas pieaicinātie liecinieki liecināja par faktu, ka kopā ar prasītāju darba vietā un darba laikā 2015.gada 6.februārī lietojuši alkoholu, par ko viņiem piemērots disciplinārsods – rājiens, bet prasītājam – atlaišana no darba, ar ko nav ievērota personu vienlīdzība.

Apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesa konstatētajam, ka pušu starpā pastāvošais strīds izriet no darba tiesiskajām attiecībām.

Saskaņā ar Darba likuma 29.panta astoto daļu darbiniekam ir tiesības prasīt atlīdzību par morālo kaitējumu, konstatējot Darba likuma 29.pantā paredzēto atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpumu no darba devēja puses.

LR Augstākās tiesas Senāts savā 2010.gada 13.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC- 220/2010 un 2011.gada 9.februāra spriedumā lietā SKC-284/2011 norādījis, ka Darba attiecībās morālā kaitējuma atlīdzināšanas pienākums atbilstoši Darba likuma 29.panta astotajai daļai rodas vienīgi atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpuma gadījumā. Līguma, tostarp, arī darba līguma, pārkāpšana var tikt uzskatīta par prettiesisku rīcību, tomēr jāņem vērā, ka katrs līguma pārkāpums rada neērtības un vilšanos otram līdzējam. Taču neērtības, kas parastos apstākļos sagaidāmas kā līguma neizpildes sekas, nevar tikt atzītas par morālo kaitējumu, kura atlīdzināšana pieļaujama saskaņā ar Civillikuma 1635.panta noteikumiem.

Tiesas kolēģija, izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus, secina, ka darba līguma uzteikums varēja radīt psihoemocionālu spriedzi un tā rezultātā nervozitāti un bezmiegu, taču tas nevar būt pamatā morālā kaitējuma atlīdzināšanai saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu.

Darba likuma 29.panta astotā daļa paredz tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu tikai pie apstākļiem, ja tiek konstatēts atšķirīgas attieksmes aizliegums.

Pirmās instances tiesas sēdē nopratinātie liecinieki liecināja par faktu, ka 2015.gada 6.februārī kopā ar prasītāju darba laikā lietojuši alkoholiskos dzērienus.

Tā, liecinieks /pers. C/ paskaidroja, ka 2015.gada 6.februārī kolēģis prasītājam piedāvājis padzerties, prasītājs paņēmis šņabja pudeli, redzējis, ka prasītājs to dzēris. Bijusi pārliecība, ka prasītājs ir alkohola reibumā, jo sācis neadekvāti runāt, uzvesties un streipuļot. Sagādnieks aizvedis prasītāju mājās. Pirmdien, 8.februārī, 10., 11.februārī un pārējās dienās prasītājs darbā nav bijis.

Liecinieks /pers. D/ apliecināja, ka 6.februārī prasītājs darba laikā bija lietojis alkoholiskos dzērienus. Tajā dienā līdz pusdienām prasītājs pildījis savus darba pienākumus, bet pēc pusdienām nebijis spējīgs strādāt, bija spēcīgā alkohola reibumā. Atbraucis cilvēks no darba drošības un ap pulksten 16.00 aizvedis prasītāju mājās, lai nenotiktu kāda nelaime. Norādīja, ka prasītājs ir lietojis alkoholu ārpus darba, darba laikā mazāk, prasītājam par alkohola lietošanu atņemtas autovadītāja tiesības.

Liecinieks /pers. E/ paskaidroja, ka 6.februārī no rīta remontējuši traktoru, izņēmuši detaļu, kura aizvesta uz Saldu, aizbraukuši paņemt šņabi, iedzēruši un piedāvājuši prasītājam. Pēc 20 minūtēm prasītājs jau vairs sakarīgi nav runājis, bijis piedzēries. Reibuma pakāpe bijusi ļoti liela, jo prasītājs gribēja viens pats izdzert visu pudeli. Mehāniķis prasītāju ap pulksten 16.00 aizvedis mājās.

Liecinieks /pers. F/ liecināja, ka 6.februārī ap pulksten 14.00 atbraucis paskatīties, kā veicas ar remontu. Darbnīcās redzējis, ka virpotājam ir nesaprotama uzvedība, viņš neskaidri runājis. Viņaprāt virpotājs bija lietojis kaut ko stiprāku. Tā kā atbildējis par darba drošību uzņēmumā, teicis prasītājam, ka aizvedīs viņu mājās. Aizvedis viņu līdz dzīvesvietai. Uztraucies, ka ar prasītāju nenotiek, kas slikts, jo darbnīcās ir asi priekšmeti un prasītājs bija nestabils, neadekvāti uzvedies. Prasītājs kādreiz braucis ar mašīnu, bet tiesības nodzēris, tas gan nav bijis darba laikā.

Tādējādi ar minēto liecinieku liecībām apstiprinās alkohola lietošanas fakts, ko pieļāva prasītājs.

Tas apstāklis, ka prasītājam tika uzteikts darba līgums pēc pieļautā darba disciplīnas pārkāpuma – alkoholisko dzērienu lietošanas darba laikā un darba vietā, bet pārējiem darbiniekiem, kas kopā ar prasītāju lietojuši alkoholiskos dzērienus, izteikts rājiens, ko apliecina lietas materiāliem pievienotie dokumenti, pats par sevi nevar būt par pamatu secinājumam, ka atbildētāja tādējādi paudusi atšķirīgu attieksmi pret prasītāju un radījusi tam morālas ciešanas.

Alkohola lietošana darba laikā un darba vietā ir rupjš darba disciplīnas pārkāpums, savu vainu prasītājs neatzina - lai gan apelācijas sūdzībā viņš atsaucas uz liecinieku liecībām kā pamatojumu nevienlīdzīgai attieksmei no darba devēja puses. Prasītāja pārstāvis arī tiesas sēdē noliedza, ka prasītājs darba laikā un darba vietā lietoja alkoholiskos dzērienus, lai gan tas apstiprinās ar nopratināto liecinieku liecībām.

Pārējās personas, kas lietoja alkoholu, atšķirībā no prasītāja savu vainu pieļautajā pārkāpumā atzina. Bez tam, atbildētājas pārstāvis paskaidroja, ka jau iepriekš ir pieļauti līdzīgi pārkāpumi no prasītāja puses. Par to liecināja arī liecinieks /pers. D/.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija nesaskata atšķirīgas attieksmes pārkāpumu attiecībā uz prasītāju un līdz ar to arī prasība par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidāma.

Prasītājs tika atjaunots darbā sakarā ar to, ka nebija ievērota atlaišanas procedūra, nevis tāpēc, ka nebija pamats prasītāju atlaist no darba. Viņam tika izmaksāta kompensācija par darba piespiedu kavējuma laiku.

Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un taisījusi pamatotu spriedumu.

Ņemot vērā, ka pirmās instances tiesa atbrīvojusi prasītāju no tiesas izdevumu samaksas, tiesas kolēģija atzīst, ka no prasītāja valsts labā nav piedzenami tiesas izdevumi.

Vadoties no Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204.[1], 430., 432., 434.pantiem Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

/pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret SIA "Berivs", reģistrācijas Nr.48502000457, par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu **noraidīt.**

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un samaksājot 284,57 EUR drošības naudu.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.Vīva

Tiesnese Z.Zaiceva

Tiesnese L.Vēbere